

SocialdepartementetInspektionen för vård och omsorg
omsorg
Box 45184
104 30 Stockholm

Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att förbereda införandet av tillståndsplikt och tillhörande register över familjehem och jourhem

Regeringens beslut

Regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att förbereda införandet av tillståndsplikt för familjehem och jourhem samt ett tillhörande register över dessa.

IVO ska inom ramen för uppdraget identifiera och analysera vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbereda införandet av tillståndsplikt och inrättandet av det register som myndigheten föreslås ansvara för.

IVO ska när uppdraget utförs föra dialog med Socialstyrelsen, inhämta synpunkter från Sveriges Kommuner och Regioner samt inhämta kunskap och erfarenheter från Integritetsskyddsmyndigheten och andra relevanta myndigheter.

IVO ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om uppdragets genomförande. Uppdraget ska redovisas senast den 29 januari 2027.

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Familjehemsvården spelar en avgörande roll i vården av barn och unga genom att erbjuda trygghet, stabilitet och omsorg till barn och unga som av olika skäl behöver bo utanför det egna hemmet. Det förekommer dock brister i familjehemsvården, och det finns familjehem som bedöms vara

olämpliga. I dag saknas nationella kriterier för vilka krav som ställs för att ett familjehem eller jourhem ska godkännas av socialnämnden för att ta emot barn och unga. Det saknas även ett tillförlitligt och enkelt sätt för en socialnämnd att få reda på om en socialnämnd i en annan kommun har bedömt att ett visst familjehem eller jourhem är olämpligt eller att ett hem har misskött sig vid tidigare placering. För att barn och unga ska garanteras god och säker vård behöver bedömningarna av om ett hem är lämpligt att ta emot barn och unga vara likvärdiga och hålla hög kvalitet.

I betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) föreslås bl.a. att det ska införas ett krav på tillstånd för familjehem och jourhem. Krav på tillstånd för familjehem och jourhem är ett sätt att förhindra att barn och unga placeras i hem som bedöms vara olämpliga. Det föreslås även ett register över familjehem och jourhem för barn och unga som IVO ska förvalta och vara personuppgiftsansvarig för. Tillståndskrav och register underlättar för socialnämnderna att få en överblick över vilka familjehem och jourhem som är utredda och har bedömts lämpliga att ta emot barn och unga och som därmed finns tillgängliga för placering. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Arbetet med att förstärka kvaliteten och förhindra välfärdsbrottslighet inom familjehemsvården behöver förstärkas. Regeringen aviserade därför i propositionen Vårändringsbudget för 2026 att det ska införas en tillståndsplikt för familjehem och jourhem. Till skillnad från betänkandet anser dock regeringen att IVO i stället för socialnämnden ska ansvara för prövningen av tillstånd. Regeringen föreslår därför att IVO ska tillföras medel för att genomföra uppdraget att förbereda inför de nya uppgifterna (prop. 2026/25:99 s. 40).

Närmare om uppdraget

För att tillståndsprövningen och registret för familjehem och jourhem ska få en så ändamålsenlig utformning som möjligt behöver IVO vidta förberedelser inför genomförandet av reformen. Det är av stor vikt att riskerna för brist på familjehem och jourhem beaktas vid införandet av tillståndsprövningen och att hänsyn tas till att barn och unga inte ska behöva vänta längre på placering än nödvändigt.

Ett register över familjehem och jourhem har till syfte att ge socialnämnderna stöd för att hitta lämpliga familjehem och jourhem och bidra med

kunskap till socialnämndens bedömning av om hemmet är lämpligt för ett visst barn eller en ung person. Informationen ska dessutom ge en samlad kunskap om landets familjehem och jourhem. För att tillståndsprövningen och införandet av registret ska fylla dessa syften behöver IVO i ett första skede kartlägga vad som behöver förberedas inför att reformen införs. IVO ska därför inom ramen för uppdraget identifiera och analysera vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbereda införandet av tillståndsplikt och inrättandet av registret. Förberedelserna kan t.ex. avse ansökningsförfarandet och möjliga tekniska lösningar för elektroniskt utlämnande av information från registret.

IVO ska när uppdraget utförs föra dialog med Socialstyrelsen, inhämta synpunkter från Sveriges Kommuner och Regioner samt inhämta kunskap och erfarenheter från Integritetsskyddsmyndigheten och andra relevanta myndigheter.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Rahima Khatun

Kopia till

S/SL myndighetshandläggare för IVO

Riksdagens socialutskott

Socialstyrelsen